

DOI: 10.33270/0525676812.8
УДК 141:347.23

ВЛАСЕНКО Валерій

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри теорії, історії та філософії права
Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1287-9732>;

ТИХОМИРОВ Денис

доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії, історії та філософії права
Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8366-8564>;

МИХАЙЛЕНКО Роман

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри теорії, історії та філософії
права Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1689-4382>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНСТИТУТУ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню власності в Україні в умовах воєнного стану. Феномен власності розглядається як філософська категорія власності. Власність є важливим фактором розвитку суспільства, держави й свободи людини. Основне завдання авторів статті – дослідження власності, наближення до сутності цього явища. Методологічною підставою наукового пошуку є сукупність світоглядних і філософських принципів наукового пізнання, методологічних підходів, загальних методів мислення, філософських і загальнонаукових методів, використання яких забезпечило обґрунтованість і достовірність результатів дослідження базових цінностей. Методи дослідження зумовлені його характером. Практичний аспект проблеми доповнюється відповідним недостатнім рівнем політичного усвідомлення значення цього інституту для вирішення назрілих проблем України. Зокрема й того аспекту, що для формування сприятливого інвестиційного клімату та підтримки інвестиційної активності потрібно забезпечити ефективний захист права приватної власності. Актуальність статті зумовлюється тим, що ставлення до власності не є статичним, людина, спираючись на послідовність еволюційних процесів, намагається по-новому аналізувати таку категорію, як «власність». У статті проаналізовано основні концептуальні підходи до розуміння природи власності як філософської категорії. Автори досліджують значущу філософську концепцію власності, її вплив на формування суспільних відносин в економічному, соціальному, правовому, політичному і державному способі регулювання та організації суспільного буття. Такий підхід сприяє збереженню засад демократичної держави та гарантує стабільність демократичних засад, сприятливих для розуміння суспільства в умовах кризових викликів.

Ключові слова: воєнний стан; приватна власність; філософська категорія власності; власність; право власності; інтелектуальна власність; захист прав інтелектуальної власності в умовах воєнного стану.

Рекомендоване посилання:

Власенко В., Тихомиров Д., Михайленко Р. Трансформація інституту власності в умовах воєнного стану в Україні. *Наука і правоохорона*. 2025. Вип. 1–2 (67–68). С. 60–66. DOI: 10.33270/0525676812.8

Вступ

Наш час ознаменований бурхливими катаклізмами в житті людства, що наближає його до антропологічної кризи світової цивілізації. До ознак економіко-політичної кризи в українському суспільстві останніми роками доєдналося глобальне потрясіння, пов'язане з воєнним станом, що призвело до соціального розмежування, втрати ціннісних орієнтирів буття, інформаційного перенавантаження. Сучасне суспільство є доволі складним утворенням. Його ефективність залежить від багатьох компонентів. Розвиток сучасного суспільства є результатом розвитку політичних, правових, економічних підсистем суспільства в загальному розумінні. Значну роль у цьому розвитку відіграє власність. А. Григорук, Л. Литвин (2021) вказують: «Власність є стрижнем системи економічних відносин суспільства. Стабільність розвитку економічної системи залежить від наявності у ній таких форм власності, які б у найбільшій мірі сприяли розвитку продуктивних сил. Тому зміна форм власності відкриває нові горизонти розвитку економічної системи». «Значущість соціальної функції власності складно переоцінити. Вона дозволяє згладжувати соціальні конфлікти, перерозподіляє власність, сприяє захисту економічних, соціальних, екологічних, культурних інтересів суспільства» (Hizhevskiy, & Hromei, 2022).

Власність є істотним фактором функціонування суспільства, держави й свободи людини. Інститут власності є рушійною силою економіки, чинником, від якого залежать усі інші сфери суспільного життя (Mykhailenko, 2021).

Важливим фактором є власність. Без урахування відносин власності не можна глибоко з'ясувати сутність будь-якого економічного явища (Kaas, Mellert, & Scholl, 2020).

Наукове поняття про власність не збігається з буденним уявленням. (Balaban, 2020). Воно не може обмежити себе знайомством з поверховістю явищ, з якими лише й має справу буденна свідомість. Наукове розуміння власності проникає в сутнісні зв'язки й описує невидимі горизонти розуміння. Воно здатне бачити те, що закрито простором і часом.

Огляд літератури

Досліджуючи будь-який предмет наукового розгляду, вочевидь, дослідник має передусім розглянути наявні з цієї проблематики напрацювання. У вітчизняній науці аспекти трансформації інституту власності в умовах воєнного стану в Україні є предметом розгляду О. Франкова (2022), А. Хребтова, І. Таран (2022) та ін.

Окрему групу джерел становлять матеріали, що досліджують аспекти трансформації інтелектуальної власності в умовах воєнного стану в Україні, О. Бондаренко (2023), О. Боярчук (2023), І. Патлашинська (2022), С. Лучик, В. Лучик (2024) та ін. Перелік учених можна було б продовжувати й далі, але в контексті цього дослідження

обмежимося зазначеними науковцями, не стверджуючи, що лише вони зробили вагомий внесок у дослідження зазначеної теми

Матеріали та методи

Під час підготовки статті опрацьовано низку наукових праць, присвячених дослідженню нашої тематики. Зокрема, посилену увагу було зосереджено на новітніх публікаціях. У процесі такого дослідження використано методи порівняльного аналізу, індуктивного узагальнення, каузального аналізу та ін.

Методологічний прийом порівняння є вельми продуктивним у креативному відношенні під час зіставлення різних, часто взаємозаперечних поглядів щодо розуміння сутності феномена власності, у характеристиці основних форм їх існування. Зазначений метод дає змогу виокремити основне, закономірне, уникнути другорядного, і на цій підставі прийняти відповідне рішення щодо подальшого вирішення питань та виконання завдань, пов'язаних з цією темою.

Слід підкреслити й метод каузального аналізу, який передбачає виявлення причин появи різноманітних явищ. Основним для нього є питання «чому?» Нами його використано для з'ясування того підґрунтя, що обумовило модифікацію ідеї власності за сучасної доби.

Водночас із зазначеним методологічним ядром автори керувались та послуговувались й іншими досягненнями методології сучасного гуманітарного пізнання, зокрема феноменологічним, герменевтичним, структурно-функціональним, лінгвістичним підходами до розв'язання будь-яких проблем. Проте вони не отримали в статті пріоритетного статусу, а тому виступають лише службовими складовими ланками тих методологічних основ, яким відведено ключову роль.

Результати й обговорення

Власність є однією з найважливіших суспільних категорій, оскільки володіє набором унікальних характеристик. Посідаючи чільне місце у відносинах між людьми, будучи сполучною ланкою економічних, політичних і правових відносин, власність завжди привертала увагу дослідників. Сучасне суспільство з його істотними змінами структури суспільного виробництва ознаменувалося змінами у відносинах власності. Ставлення до власності не є статичним, людина, спираючись на послідовність процесів розвитку, намагається по-новому усвідомлювати таку категорію, як «власність».

Військова агресія РФ проти України, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, відкрила новий ракурс проблем, з якими зіткнулася й держава Україна загалом, і кожен громадянин окремо. Зокрема, це стосується інституту власності. Питання власності в період війни є вельми актуальними й такими, що потребують окремого дослідження. Гібридна війна потребує

нестандартних і ефективних способів реагування стосовно трансформації інститутів власності.

Основними напрямками тут є такі:

1. Суб'єкти відповідальності та роль держави у вирішенні питань захисту власності.

2. Інтелектуальна власність в умовах воєнного стану в Україні.

3. Види порушень прав власності під час воєнних дій.

4. Джерела відшкодування збитків власникам.

5. Створення інститутів захисту власності в післявоєнному світі.

6. Угода про корисні копалини, постачання зброї та гарантії безпеки для України.

Питання власності не аналізуються як основні, що призвели до агресії з боку РФ. Однак війна ставить собі за мету й набуття власності. Тут можна зазначити й про заволодіння територіями, природними ресурсами, грошима, майном та іншими цінностями. Введення воєнного стану також передбачає певні зміни між державою та її громадянами з приводу відносин власності. Унаслідок російських бомбардувань багато українських родин уже втратили своє житло, вимушено переїхали в інші регіони чи за кордон. Сотні українських підприємств втратили повністю або частково інфраструктуру, що забезпечувала роботу їх бізнесу. Вартість втрат є велика, українська влада вже працює з міжнародними партнерами над пошуком джерел для відшкодувань цих збитків і допомоги на відновлення країни. Ми не можемо в межах статті розглянути всі зазначені вище напрями дослідження. Зосередимось лише на деяких.

В умовах воєнного стану військове командування може примусово вилучати майно, що перебуває в приватній власності громадян. Однак слід розуміти, що таке відчуження навіть за умов воєнного стану не може бути свавільним і повинно відбуватися в порядку, передбаченому законодавством. А також важливо те, що незаконне відчуження власності може бути оскаржено в суді. Спираємось на наукову статтю А. Хребтової, І. Таран (2022), котрі зазначають: «В умовах воєнного стану може бути застосована виключно процедура примусового відчуження приватної власності та комунального майна з подальшою компенсацією вартості, а вилучення відбувається виключно за рахунок державного майна та без відшкодування вартості такого майна. А тому, важливим є те, що рішення про примусове відчуження майна може прийняти виключно військове командування з погодженням з органом місцевого самоврядування залежно від проведення бойових дій на цій території».

Сьогодні посилену увагу зосереджено на інтелектуальній власності, що в загальному розумінні становить володіння та використання результатів інтелектуальної діяльності. Специфіка цього типу власності полягає в рівні

кваліфікації, досвіду працівників розумової праці. Тобто, чим вищий інтелектуальний потенціал, тим більші трудові досягнення працівників, продуктивність і якість праці. Інтелектуальна власність уособлює вищий ступінь розвитку категорії власності. Ми поділяємо думку О. Кронди та О. Зосименко (2022), що інтелектуальна власність є сферою, яка допомагає державі розвиватися в такий надзвичайно важкий час. Сучасна війна буде ефективною, якщо застосовувати новітні технології та напрацювання у сфері озброєння. Українські новатори розробили й продовжують розробляти нові види зброї.

Як зазначають сучасні дослідники, попри війну, економіка України має працювати й забезпечувати ресурси для нашої перемоги. Одним із критично важливих у такий час питань є забезпечення безперервного функціонування механізмів набуття, захисту й охорони прав інтелектуальної власності, захисту інтересів як фізичних осіб – авторів і винахідників, так і юридичних осіб – власників прав, вітчизняних та іноземних інвесторів (Bondarenko, 2023). Під час воєнного стану, коли громадянські свободи можуть бути обмежені й панує невизначеність, права інтелектуальної власності винахідників, творців і новаторів повинні бути захищені. Тому вкрай важливо створити надійні механізми та правові межі, які забезпечать безпечне середовище для інтелектуальної власності в ці складні часи. Перед державою стоїть надзвичайно важливе та непросте завдання, що полягає в захисті права на інтелектуальну власність, яку під час воєнного стану може бути зруйновано, викрадено або незаконно використано (Sharovalova, Zapototska, & Hurzhii, 2023). Держава повинна, об'єднуючи сумарну творчу силу всіх громадян і надбання попередніх поколінь, примножувати можливості самореалізації кожної особистості. Захист ринку інтелектуальної власності є вкрай важливим, оскільки це міжнародні зобов'язання України щодо вступу в ЄС та життєва необхідність захисту економічних інтересів України, бо держава, яка не захищає права інтелектуальної власності, фактично підтримує тіньовий бізнес (чим завдає збитків чесному бізнесу, який сплачує податки), фінансує організовану злочинність та воєнних злочинців. Війна є продовженням політики держави (Chunyt'ska, & Bondaruk, 2023).

Завдяки стабілізації макроекономічної ситуації в Україні на другому році повномасштабного вторгнення сформовано відповідні оптимістичні очікування у сфері інтелектуальної власності. Кількість заявок на реєстрацію об'єктів інтелектуальної власності 2023 року зросла на 47,57 % порівняно з 2022 роком. Водночас така активність показників подання заявок містить позитивний аспект, що було не очікувано в умовах воєнного стану й атак російських ракет і дронів на українські міста та цивільну інфраструктуру (Virchenko, Virchenko, & Rapova, 2024). Сучасна

ситуація потребує взаємодії економічного та правового складника інституту власності (Bolatto et al., 2019). Війна породжує нові технології, які є фондом розвитку економіки та права. О. Юрченко, Т. Деділова, І. Кирчата й Т. Шершенюк (2022) зазначають: «Сьогодні підприємства розуміють, що, окрім застосування традиційних фінансових ресурсів, ще існує й право на інтелектуальну власність, за допомогою якого можна не лише збільшити свій прибуток, а й захистити себе від конкуренції, оновити продукцію підприємства з метою покращання її привабливості на ринку».

Досягнення окресленої мети неможливе на основі вузько прагматичного інтересу, адже слід зважати на духовні засади, загальнолюдські цінності, про вільний розвиток яких і має піклуватися керівництво держави. Держава – це також насамперед інструмент самозахисту нації (і не лише від зовнішніх ворогів, а й частково від внутрішніх), керівництво країни повинно подбати про створення високоефективної політичної влади з необхідними функціонально-спроможними силовими структурами. Доти, доки в Україні не буде панувати духовність, порядок мають забезпечувати за допомогою керованої сили. Інтереси держави й кожного громадянина потрібно надійно захищати від агресивних посягань. Оскільки не лише деяким громадянам, а й державі намагаються відмовити у праві мати чітку систему ціннісних орієнтирів її діяльності. Ворог хоче бачити державу не захисником інтересів населення, не знаряддям їхнього узгодження та консолідації, а бюрократичним механізмом управління, що виконує чужу волю. Народ прагне бачити в державі гаранта свого матеріального добробуту, творчої активності.

В умовах воєнного стану в Україні слід усвідомлювати, що кожна держава має свій певний геопростір, де власність і непорушність кордонів свідчить про те, що земля та її природні ресурси не можуть бути предметом купівлі-продажу й не підлягають відчуженню (Shakun, & Kovaliv, 2024). Подібне положення має стати предметом поглиблених роздумів для тих осіб, від зваженої політики яких залежить доля багатомільйонного народу, а проблеми власності відіграють значну роль як на теоретичному, так і практичному рівнях. У розбудові суспільства слід керуватися поєднанням онтологічної виправданості й гносеологічної доцільності.

Висновки

Унаслідок вторгнення збройних сил РФ на територію України зазнала руйнувань інфраструктура, постраждало майно фізичних і юридичних осіб та постало нагальне питання захисту прав власності й відшкодування завданої шкоди. Україна в умовах воєнного стану швидкими темпами намагається запровадити множину законів, які забезпечать відшкодування завданої шкоди внаслідок воєнних дій і передбачать конкретні юридичні підстави відшкодування завданих збитків. У майбутньому це допоможе створити нову систему захисту власності та відшкодування завданих збитків.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що інститут власності в умовах воєнного стану в Україні є предметом актуального розгляду сучасних наукових розвідок. Розглядаючи можливість розвитку української економіки, якісні аспекти трансформаційних перетворень, не можна уникнути аналізу процесів, що є у відносинах власності, оскільки йдеться про проблему становлення економіки. Наукове й філософське пізнання має зароджуватися з конкретної предметності суцього, що стає об'єктом пізнання, і закінчуватися поясненням його буттєвих характеристик. Саме тому такий процес ніколи не може бути ідентичним буттю та лише копіювати його процеси. З цієї методологічної беззастережної вимоги в питанні про самотійність шляхів пізнання вбачається, що застосовувані методи та отримані результати не мають пізнавальної ваги, яка була б базована на них, а також вони не можуть слугувати моделлю самого буття, як це часто відбувається внаслідок повного домінування теорії пізнання. Навпаки, лише ступінь наближення до буттєвих властивостей досліджуваної предметності може бути еталоном правильності чи хибності пізнання. Цей пріоритет буття в його постійно конкретній предметності визначає й спосіб його пізнання в узагальненій формі, а звідси й у формі категорій.

Отже, у цей складний час сучасної доби, в умовах збройної агресії філософія покликана окреслити належне уявлення про сутність власності, висвітлити наслідки й перспективи дотримання певних теоретичних моделей і принципів. Наше дослідження – лише крок на шляху до здійснення цієї важливої та відповідальної справи.

References

- [1] Balaban, O. (2020). Genera and Species vs. Laws of Nature Two Epistemic Frameworks and their Respective Ideal Worlds. *Studies in History and Philosophy of Science*, 181, 6-15. DOI: 10.1016/j.shpsa.2020.01.007
- [2] Boiarchuk, O.M. (2023). Defense of the right to intellectual power: peculiarities of the situation in Ukraine, the USA and the countries of the European Union (German, France). *Analytically comparative law*, 6, 184-188. DOI: 10.24144/2788-6018.2023.06.32
- [3] Bolatto, S., Naghavi, A., Ottaviano, G., & Zajc, K. (2019). Intellectual Property and the Organization of the Global Value Chain. *CEPR Discussion Paper No. DP14256*. Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=3518595>

- [4] Bondarenko, O.O. (2023). Legal protection and protection of rights to objects of intellectual power in Ukraine during the hour of war. *Hours of the Kiev University of Law*, 2, 134-137. DOI: 10.36695/2219-5521.2.2023.28
- [5] Chynyska, I.I., & Bondaruk, O.S. (2023). Current state of the market of intellectual power in Ukraine. *Economy and society*, 52. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-52-55
- [6] Frankov, O.S. (2022). Defense of the right to power in the minds of the military camp. *Science Notes of Lviv University of Business and Law. Series "Economic. Legal"*, 34, 77-83. DOI: 10.5281/zenodo.7105159
- [7] Hizhevskiy, V.K., & Hromei, D.V. (2022). Problems of development of government in Ukraine. *Legal Bulletin*, 5, 40-46. DOI: 10.31732/2708-339X-2022-05-40-46
- [8] Hryhoruk, A., & Lytvyn, L. (2021). Changes in power in Ukraine. *Economy and marriage*, 25. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-25-39
- [9] Kaas, L., Mellert, J., & Scholl, A. (2020). Sovereign and private default risks over the business cycle. *Journal of International Economics*, 123. DOI: 10.1016/j.jinteco.2020.103293
- [10] Khrebtova, A.A., & Taran, I.O. (2022). The right to power in the minds of the military camp. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series "Law"*, 70, 210-213. DOI: 10.24144/2307-3322.2022.70.31
- [11] Kronda, O.Yu., & Zosymenko, O.M. (2022). Intellectual power in Ukraine in the minds of the military camp. *Analytically comparative law*, 4, 104-108. DOI: 10.24144/2788-6018.2022.04.19
- [12] Luchyk, S.D., & Luchyk, V.Ye. (2024). The protection and cybersecurity of intellectual power in Ukraine in the minds of the war. *Science and technology today*, 2(30), 867-884. DOI: 10.52058/2786-6025-2024-2(30)-867-884
- [13] Mykhailenko, R.V. (2021). Legal power and transformation of power. *Philosophical and methodological problems of law*, 1(21), 79-83. DOI: 10.33270/02212101.79
- [14] Patlashynska, I.V. (2022). Until the practical implementation of the strategy of intellectual power on the national level. *Law and society*, 5, 46-53. DOI: 10.32842/2078-3736/2022.5.8
- [15] Shakun, V., & Kovaliv, O. (2024). Economic and legal manifestation of the declared power of the Ukrainian people based on national wealth. *Philosophical and methodological problems of law*, 2(28), 7-23. DOI: 10.33270/02242802.7
- [16] Shapovalova, A.O., Zapototska, O.V., & Hurzhii, A.V. (2023). Legal protection of the objects of intellectual power in the minds of the military camp: saving and security of innovation. *Legal scientific electronic journal*, 2, 642-645. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-2/153
- [17] Virchenko, V., Virchenko, V., & Panova, L.I. (2024). Intellectual power as a catalyst for the renewal of the Ukrainian economy during the war and during the war period. *Economy and marriage*, 61. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-61-85
- [18] Yurchenko, O.V., Dedilova, T.V., Kyrchata, I.M., & Shersheniuk, O.M. (2022). Economic aspects of the infusion of intellectual power on the competitiveness of enterprises. *Problems and prospects for the development of entrepreneurship*, 28, 51-60. DOI: 10.30977/PPB.2226-8820.2022.28.51

Список використаних джерел

- [1] Balaban O. Genera and Species vs. Laws of Nature Two Epistemic Frameworks and their Respective Ideal Worlds. *Studies in History and Philosophy of Science*. 2020. Vol. 181. P. 6–15. DOI: 10.1016/j.shpsa.2020.01.007
- [2] Боярчук О. М. Захист права інтелектуальної власності: особливості здійснення в Україні, США та країнах Європейського союзу (Німеччина, Франція). *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 184–188. DOI: 10.24144/2788-6018.2023.06.32
- [3] Bolatto S., Naghavi A., Ottaviano G., Zajc K. Intellectual Property and the Organization of the Global Value Chain (December 2019). *CEPR Discussion Paper No. DP14256*. URL: <https://ssrn.com/abstract=3518595>
- [4] Бондаренко О. О. Стан правової охорони і захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні під час війни. *Часопис Київського університету права*. 2023. № 2. С. 134–137. DOI: 10.36695/2219-5521.2.2023.28
- [5] Чуницька І. І., Бондарук О. С. Сучасний стан ринку інтелектуальної власності в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-52-55
- [6] Франков О. С. Захист права власності в умовах воєнного стану. *Наукові Записки Львівського університету бізнесу та права. Серія «Економічна. Юридична»*. 2022. № 34. С. 77–83. DOI: 10.5281/zenodo.7105159
- [7] Гіжевський В. К., Громей Д. В. Проблеми розвитку власності в Україні. *Legal Bulletin*. 2022. № 5. С. 40–46. DOI: 10.31732/2708-339X-2022-05-40-46
- [8] Григорук А., Литвин Л. Відносини власності в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-25-39

- [9] Kaas L., Mellert J., Scholl A. Sovereign and private default risks over the business cycle. *Journal of International Economics*. 2020. Vol. 123. DOI: 10.1016/j.jinteco.2020.103293
- [10] Хребтова А. А., Таран І. О. Право власності в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2022. № 70. С. 210–213. DOI: 10.24144/2307-3322.2022.70.31
- [11] Кронда О. Ю., Зосименко О. М. Інтелектуальна власність в Україні в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 4. С. 104–108. DOI: 10.24144/2788-6018.2022.04.19
- [12] Лучик С. Д., Лучик В. Є. Захист та кібербезпека інтелектуальної власності в Україні в умовах війни. *Наука і техніка сьогодні*. 2024. № 2 (30). С. 867–884. DOI: 10.52058/2786-6025-2024-2(30)-867-884
- [13] Михайленко Р. В. Правова держава й трансформації власності. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2021. № 1 (21). С. 79–83. DOI: 10.33270/02212101.79
- [14] Патлашинська І. В. До питання практичної реалізації стратегії інтелектуальної власності на національному рівні. *Право і суспільство*. 2022. № 5. С. 46–53. DOI: 10.32842/2078-3736/2022.5.8
- [15] Шакур В., Ковалів О. Економіко-правове проявлення декларованої власності українського народу на основне національне багатство. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2024. № 2 (28). С. 7–23. DOI: 10.33270/02242802.7
- [16] Шаповалова А. О., Запотоцька О. В., Гуржій А. В. Правовий захист об'єктів інтелектуальної власності в умовах воєнного стану: збереження та безпека інновацій. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 642–645. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-2/153
- [17] Вірченко В., Вірченко В., Панова Л. І. Інтелектуальна власність як каталізатор відновлення економіки України під час війни та у повоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-61-85
- [18] Юрченко О. В., Деділова Т. В., Кирчата І. М., Шершенюк О. М. Економічні аспекти впливу інтелектуальної власності на конкурентоспроможність підприємства. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2022. № 28. С. 51–60. DOI: 10.30977/PPB.2226-8820.2022.28.51

VLASENKO Valerii

PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Theory, History and Philosophy of Law of the National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1287-9732>;

TYKHOMYROV Denys

Doctor of Law, Associate Professor, Professor of the Department of Theory, History and Philosophy of Law of the National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8366-8564>;

MYKHAILENKO Roman

PhD in Philosophy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Theory, History and Philosophy of Law of the National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1689-4382>

TRANSFORMATION OF THE INSTITUTION OF PROPERTY UNDER MARTIAL LAW IN UKRAINE

Abstract. The article is devoted to research of property in Ukraine under martial law. The phenomenon of the property presentation philosophical category of property. The property is important factor of development society and freedom of human. The main task is researching of property, approaching to essence of this phenomenon. The methodological basis of scientific search is a set of philosophical and philosophical principles of scientific knowledge, methodological approaches, general methods of thinking, philosophical and general scientific methods, the use of which provided the validity and reliability of the results of the study of basic values. Research methods are predefined by his character. The practical aspect of the problem is

complemented by a corresponding insufficient level of political awareness of the importance of this institution for solving Ukraine's pressing problems. In particular, the aspect that in order to create a favorable investment climate and support investment activity, it is necessary to ensure effective protection of private property rights. The urgency of the article is conditioned by the fact that the relation to the property is not static, the person, based on the sequence of evolutionary processes, tries to redefine a category such as «property» in a new way. The article analyzes the main conceptual approaches to understanding the nature of the property as a philosophical category. The author examines the most popular philosophical concept on property issues and their impact on the formation of public relations in the economic, social, legal, political and state of sense. Such an approach contributes to the preservation of the principles of a democratic state and ensures the stability of democratic principles conducive to societal understanding in times of crisis.

Keywords: *martial law; private property; philosophical category of property; property; ownership; intellectual property; protection of intellectual property rights in martial law.*